

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind organizarea judecătorească – art.45, 47; Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii – art.4; ș.a.)

(înregistrat în Parlament cu numărul 371 din 06 Octombrie 2014)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind organizarea judecătorească – art.45, 47; Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii – art.4; ș.a.) prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat de către Ministerul Justiției în vederea realizării Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011 - 2016, adoptată prin Legea nr. 152 din 25 noiembrie 2011, care a prevăzut realizarea unui spectru larg de măsuri orientate spre reformarea Institutului Național al Justiției și eficientizarea activității acestuia.

Argumentarea necesității elaborării modificărilor legislative în Legea privind Institutul Național al Justiției a fost expusă, în mare parte, în procesul de promovare a Strategiei de reformă a justiției pentru anii 2011-2016, precum și în Raportul „Evaluarea supremației legii și administrării justiției pentru programarea sectorială extinsă, Guvernul Moldovei” și este direct interconectată cu un spectru de cauze cum ar fi:

- a) lipsa unui sistem clar și bine organizat de instruire continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție;
- b) lipsa mecanismelor de evaluare a necesităților de instruire și a capacității Institutului;
- c) absența unui mecanism efectiv de evaluare a calității instruirii furnizate de către Institut;
- d) confuzia creată în raport cu rolul Institutului Național al Justiției în procesul de formare continuă a altor categorii de profesioniști din sectorul justiției etc.

Potrivit notei de fundamentare, scopul proiectului de lege îl constituie contribuirea la îmbunătățirea activității Institutului Național al Justiției, a organelor sale de conducere, precum și a unor organe facultative (Comisia pentru examenele de absolvire, Comisia pentru examenele de admitere, etc.), sporirea eficienței Institutului prin crearea mecanismului de evaluare a calității cursurilor de instruire predate în cadrul acestuia, sporirea transparenței activității INJ și procesului de luare a deciziilor de către organele de conducere a acestuia.

În același timp, proiectul va înlesni:

- promovarea și implementarea unor criterii de selectare a cadrelor didactice;
- eficientizarea și creșterea gradului de profesionalism a judecătorilor și procurorilor în funcție, a personalului sistemului judecătoresc și altor categorii de persoane care activează în cadrul sistemului de justiție;
- crearea suportului legislativ pentru introducerea și aplicarea metodelor noi de formare continuă a acestora, mecanismelor de evidență a cursurilor la care a participat fiecare subiect al formării continue;
- crearea premiselor de interacțiune a INJ cu Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor, Colegiul de calificare a procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor în procesul de elaborare a planurilor de formare continuă, etc.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei conține o argumentare suficientă a promovării proiectului. Nota informativă este elaborată ținându-se parțial cont de prevederile art. 20 din Legea nr. 780-XIV din 27.12.2001 privind actele legislative. Astfel, aceasta include: condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, scopul și obiectivele proiectului de lege, modul de reglementare a problemelor abordate în proiect de legislație și documentele strategice în vigoare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări; principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, nivelul de compatibilitate a proiectului cu normele Convenției Europene privind protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și legislației comunitare și, parțial, fundamentarea economico-financiară.

În contextul lit. c) a art. 20 din legea nominalizată, informația privind compatibilitatea proiectului de lege cu cadrul legal comunitar urma a fi inserată în Tabelul de concordanță, după modelul stabilit în anexa la Regulamentul privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1345 din 24 noiembrie 2006 și utilizat pentru a demonstra compatibilitatea proiectului de lege național cu legislația comunitară, care însoțește în mod obligatoriu proiectul actului legislativ pe întreg parcursul circulației sale, pînă la adoptarea sa de către Parlament.

De asemenea, nu par a fi respectate nici prevederile lit. d) alin. (2) al art. 23 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, care statuează că dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ va cuprinde nota informativă care va conține și rezultatele expertizei compatibilității cu legislația comunitară, precum și lista reglementărilor de referință ale legislației comunitare, informația în cauză lipsind de pe pagina oficială a Parlamentului.

Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Nota informativă reține faptul că, implementarea proiectului de lege presupune o serie de cheltuieli financiare suplimentare pentru salarizarea funcției nou instituite de director adjunct al INJ, precum și pentru asigurarea medicală obligatorie a candidaților la funcțiile de judecător și procuror care urmează cursurile de formare continuă în cadrul INJ, fără, însă, a fi făcută o evaluare sau estimare economico-financiară a proiectului sau a fi efectuate anumite calcule economico-financiare și nu estimează eventualele mijloace financiare rezultate din implementarea proiectului de lege care vor aduce cheltuieli bugetului de stat.

Totodată, în conformitate cu alin. (6) art. 131 din Legea fundamentală a statului, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. În același sens sunt și prevederile art. 11 alin. (5) din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr. 847-XIII din 24 mai 1996, care prevede că, după adoptarea legii bugetare anuale, nici un proiect de lege altul decît privind modificări la legea bugetară anuală, care are drept urmare majorarea cheltuielilor bugetului de stat sau reducerea veniturilor bugetului de stat, nu poate fi examinat de Parlament, dacă acesta nu include sursa reală de acoperire a pierderilor, în scopul menținerii nivelului deficitului bugetar stabilit.

În acest sens sunt și prevederile constituționale ale alin. (4) art. 131 din Legea fundamentală a statului, potrivit cărora orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.

Curtea Constituțională, în hotărârea sa cu nr. 29 din 22.05.2001 privind interpretarea prevederilor art. 131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova a reținut că, norma constituțională supusă interpretării urmărește asigurarea reală a executării bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat reprezentate sub formă de venituri și cheltuieli. Condiția cuprinsă în norma constituțională, care prevede că propunerea legislativă sau amendamentul care atrage majorarea sau reducerea veniturilor sau cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce Guvernul le acceptă, are drept scop menținerea echilibrului bugetar.

Condiția imperativă privind controlul apriori al autorității executive asupra procesului bugetar este determinată de dreptul și obligațiunea Guvernului de a asigura realizarea politicii interne și externe a statului, expusă în programul său de activitate, acceptat de Parlament (art. 96, art. 98 alin. (3) din Constituție).

Rațiunea de stat determină, în general, competența Guvernului și, în special, atribuțiile sale în domeniul finanțelor, creditelor, impozitelor, prețurilor și circulației monetare. Dreptul Guvernului de a accepta (sau de a nu accepta) majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor bugetare printr-o propunere legislativă sau amendament, drept care rezultă expres din norma supusă interpretării, este condiționat de dispozițiile constituționale privind sistemul finanțelor publice naționale, formarea, administrarea, utilizarea și controlul cărora, în temeiul art.130 alin. (1) din Constituție, sunt reglementate prin lege.

În altă ordine de idei, art. 47 alin. (7) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea 797-XIII din 02.04.1996 stabilește că, dacă pentru executarea actului legislativ care se adoptă este necesară elaborarea altor acte legislative sau normative, se anexează lista acestora și/sau, după caz, și proiectele lor. Astfel, autorul urma să anexeze și proiectul de lege de modificare a cadrului legal necesar implementării proiectului de lege în eventualitatea adoptării acestuia.

Totodată, în opinia noastră, sunt ignorate unele prevederi ale Instrucțiunii privind circulația proiectelor de acte legislative în Parlament, aprobată prin Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului nr. 30 din 07.11.2012, care prevăd că dosarul se completează cu originalele rapoartelor și ale sintezelor comisiei permanente sesizate în fond, co-rapoartele și avizele comisiilor permanente, avizul Direcției generale juridice, după caz, cu avizul Guvernului, avizele altor autorități, amendamentele deputaților și fracțiunilor, propunerile societății civile și cu alte documente pertinente. După includerea în procedură legislativă, proiectul de act legislativ și documentele conexe, în variantă electronică sau, după caz, pe suport de hârtie, se transmit Direcției generale informațional-analitice, care asigură scanarea și plasarea tuturor documentelor și informațiilor parvenite (avize, expertize, rapoarte, co-rapoarte, sinteze, alte informații ce țin de etapa procedurală) pe marginea proiectului respectiv pentru a fi scanate și plasate pe pagina web oficială a Parlamentului.

În concluzie, constatăm nerespectarea unor cerințe imperative ale legislației, obligatorii la elaborarea unui proiect de act legislativ, care pot fi apreciate ca un risc de vulnerabilitate, care periclitează viitorul proces de implementare a legii.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți culturale:

Dreptul la învățătură (art. 35 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței este asigurată suficient. Potrivit art.7 din Legea privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008, autoritățile publice sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional.

Astfel, potrivit notei de fundamentare, autorul proiectului a remis spre coordonare proiectul de lege definitivat tuturor organelor interesate, în mod special fiind solicitată opinia tuturor instanțelor

judecătorești, CSM, CSP, CNAS, CNAM, , MF, MMPSF, INJ, UNEJ, Consiliului de Mediere, unor organizații a societății civile, etc.

În opinia noastră, proiectul de Lege întrunește cerințele impuse de Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239-XIV din 13 noiembrie 2008, Parlamentul respectând astfel, parțial, principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă, proiectul nefiind încă supus dezbaterilor în plenul Parlamentului, astfel încât subiecții interesați au avut posibilitatea de a se informa despre noile propuneri legislative în acest domeniu și să-și expună opinia vis-a-vis de prevederile acestuia.

Totodată, proiectul legii conține prevederi exprese/tacite, care ar obliga organele publice să ofere informații accesibile și ușor disponibile, relevante și actualizate și stabilește mecanisme legale de comunicare cu populația. Astfel, în viziunea noastră, prin punerea în aplicare a proiectului legii, eventual adoptat, respectarea principiului transparenței va fi asigurată suficient.

7. Respectarea principiului participării este asigurată suficient. Potrivit art.7 din Legea privind transparența în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008, autoritățile publice sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional.

În scopul asigurării participării directe a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, precum și a stimulării participării active a acestora la procesul decizional, la data de 9 iunie 2014, au fost organizate dezbateri publice pe marginea proiectului de lege la care au fost invitați reprezentanții tuturor instituțiilor interesate, precum și reprezentanți ai donatorilor (USAID, ROLISP, Consiliul Europei, Ambasada SUA în Republica Moldova) în cadrul cărora ai fost consultată opinia publică fiind argumentată necesitatea de a adopta proiectul supus dezbaterilor, iar persoanele interesate au avut posibilitatea de a înainta propuneri/recomandări/obiecții pe marginea proiectului supus consultărilor.

Concomitent, din momentul plasării proiectului de lege pe pagina web a Parlamentului, societatea civilă are posibilitatea de a participa la examinarea acestuia și de a-și înainta propriile propuneri, recomandări și obiecții.

8. Respectarea principiului responsabilizării nu este asigurată. În acest sens, prin implementarea proiectului, în cazul adoptării acestuia, respectarea principiului responsabilizării nu va fi asigurată, deoarece acesta nu conține prevederi exprese sau tacite, care să permită monitorizarea instituțiilor publice respective, a politicilor elaborate de acestea și nici nu instituie un mecanism pentru luarea în considerație a rezultatelor monitorizării. În același timp, proiectul nu conține prevederi, care să oblige autoritățile să facă publice rezultatele controalelor acestora.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ este conform Constituției. Prevederile din proiect dezvoltă parțial normele constituționale cuprinse în art.35 din Constituție.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ este conform parțial legislației corelative. În linii generale, prevederile proiectului sunt compatibile legislației naționale corelative. Totuși, anumite prevederi ale proiectului de lege sunt concurente cu unele prevederi ale legislației. Obiecții în acest sens se conțin în Analiza detaliată a potențialelor elemente de vulnerabilitate ale proiectului legii (pct. 16 al prezentului raport).

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standartelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform standardelor internaționale. Luând în considerare faptul că, potrivit prevederilor lit. d) alin. (2) al art. 23 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, autorul proiectului de lege avea obligația de a prezenta la dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ și rezultatele expertizei compatibilității acestuia cu legislația comunitară, nota informativă, ce însoțește acest proiect de lege, face doar referire la faptul că s-a ținut cont de experiența Georgiei, României, Albaniei, Macedoniei, Serbiei, etc. și că proiectul de lege respectă standardele naționale și

regionale privind instruirea judecătorilor și procurorilor (Avizul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni nr. 4 din 27 noiembrie 2003, Avizul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni nr. 12 din 8 decembrie 2009, etc.) și nu schițează nici un argument pentru a demonstra compatibilitatea proiectului de lege național cu legislația comunitară.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Nu există jurisprudență a Curții Constituționale în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale nu a demonstrat existența unor hotărâri consacrate expres domeniului abordat de proiect.

În jurisprudența Curții Constituționale există decizii, prin care Curtea s-a expus asupra unor aspecte ce au tangență cu obiectul reglementării prezentului proiect de lege (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr.15 din 13.09.2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin.(3) din Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției (Sesizarea nr.21a/2011).

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Proiectul/actul normativ este conform parțial jurisprudenței CtEDO. Protocolul adițional la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale în art.2 garantează dreptul la instruire. În sensul Convenției, nimănui nu i se poate refuza dreptul la instruire. În contextul dat, proiectul de lege supus expertizării, la fel, garantează dreptul la instruire, fiind în unison cu cerințele Convenției Europene.

În jurisprudența CtEDO există decizii, prin care Curtea Europeană și-a expus poziția asupra unor aspecte ce au tangență cu obiectul reglementării proiectului de lege examinat (a se vedea Yanasik v. Turcia, cererea nr.14524/1989, decizia Comisiei din 9 decembrie 1993, DR nr.37, p.14; a se vedea X v. Marea Britanie, cererea nr.8844/1980, decizia Comisiei din 9 decembrie 1980, DR nr.23, p.228; a se vedea X v. Belgia, cererea nr.7010/1973, decizia Comisiei din 29 septembrie 1975, DR nr.3, p.162).

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ respectă drepturile/libertățile. Eficientizarea și creșterea gradului de profesionalism a judecătorilor și procurorilor în funcție, a personalului sistemului judecătoresc și a altor categorii de persoane care activează în cadrul sistemului de justiție va avea un impact pozitiv asupra calității actului de justiție și, respectiv, asupra respectării drepturilor omului.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru. Proiectul nu influențează diferențierea gender, nu contribuie la inegalitatea gender și generează același impact atât asupra femeilor, cât și bărbaților.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text	Obiecții	Factorii de vulnerabilitate	
1	Art. VI.–Legea nr.152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.102-105, art.484), cu modificările și	3. Articolul 4: ... la alineatul (2) litera a) cuvintele „a altor categorii de juriști care contribuie la	În Hotărârea sa cu nr.15 din 13.09.2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin.(3) din Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței Curții Constituționale; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO;	Reformularea propunerii legislative în contextul jurisprudenței CC și CtEDO.

	<p>completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează</p>	<p>înfăptuirea justiției” se substituie cu cuvintele „a altor persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație”;</p> <p>...</p>	<p>(Sesizarea nr.21a/2011) Curtea Constituțională a reținut că în Hotărârea Guțu v. Moldova (cererea nr. 20289, hotărârea din 7 iunie 2007), Curtea Europeană a statuat că: „[...] Expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford v. Regatul Unit, Rapoarte 1997-III, p. 1017, § 49). Curtea reiterează că legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italia, Rapoarte 1996-V, p. 1800, § 33).</p>		
--	--	--	--	--	--

			[...]” În opinia sa scrisă, Guvernul afirmă că legea care prevede restricția este compatibilă cu condițiile de calitate a unei legi, impusă prin Constituție și prin Convenția Europeană, fiind accesibilă, previzibilă și clară, deoarece prevede clar consecințele și rezultatele îndeplinirii/neîndeplinirii acesteia.		
2		<p>7. Articolul 7 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 7. Atribuțiile Consiliului</p> <p>...</p> <p>(4) Consiliul exercită și alte atribuții prevăzute de prezenta lege.</p>	<p>Amendamentul propus conține norme de trimitere și de blanchetă care fac referire la prevederile altui/altor articol/articole din același act, fără trimitere la vreun articol concret care, la evaluare, va fi dificil de stabilit sau nu va putea fi stabilit în genere.</p> <p>Acestea transmit Consiliului dreptul și competența de stabili, în mod autonom, reglementări cu caracter normativ, reguli de comportament, interdicții. Ele contribuie la apariția altor elemente curisc puternic de vulnerabilitate:</p>	Vulnerabilitate	Enumerarea exhaustivă a competențelor acordate Consiliului.

			lărgirea atribuțiilor discreționare, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi etc.		
3		<p>8. Articolul 9 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 9. Directorul</p> <p>(1) Directorul este selectat pe bază de concurs, din rândul persoanelor care au diplomă de studii superioare complete în drept, administrație publică sau management, fie echivalentul acesteia și a căror calificare profesională și experiență de lucru din ultimii 7 ani este corespunzătoare pentru realizarea atribuțiilor Institutului.</p> <p>...</p>	<p>Reformarea și eficientizarea activității Institutului Național al Justiției ar putea fi compromisă prin acordarea dreptului de a candida la funcția de director al INJ persoanelor care au diplomă de studii superioare complete în drept, administrație publică sau management. În opinia noastră, această funcție ar putea fi realizată cu succes de un specialist în drept, cunoscător al problemelor și impedimentelor în activitate din interior și care ar fi capabil să le soluționeze eficient și prompt.</p> <p>Mai mult, nu sunt prevăzute condiții/incompatibilități pentru candidații la funcția atât de director cât și de directori-adjuncți ai INJ.</p>	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă;	Revizuirea normelor propuse potrivit obiecțiilor expuse.

4		<p>8. Articolul 9 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 9. Directorul</p> <p>...</p> <p>(4) Directorul asigură conducerea curentă a activității Institutului și are următoarele atribuții principale:</p> <p>...</p> <p>n) încheie acorduri/memorandumuri, autorizate de Consiliu, de cooperare cu instituții similare de peste hotare și de contribuție a donatorilor, întreține relații cu organismele internaționale în problemele ce țin de competența Institutului, cu aprobarea ulterioară de către Consiliu;</p> <p>...</p>	<p>Potrivit alin.(4) art. 7 din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova nr. 595-XIV din 24 septembrie 1999, inițierea negocierii unui tratat internațional se efectuează prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în baza decretului Președintelui Republicii Moldova sau a hotărârii Guvernului Republicii Moldova.</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă;</p>	<p>Pevizuirea amendamentului i propus în contextul obiecției exprimate.</p>
5		<p>8. Articolul 9 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 9. Directorul</p> <p>...</p> <p>(4) Directorul</p>	<p>În Hotărârea Curții Constituționale nr.15 din 13.09.2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin.(3) din Legea</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței Curții Constituționale; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO;</p>	<p>Excluderea amendamentului i propus.</p>

		<p>asigură conducerea curentă a activității Institutului și are următoarele atribuții principale:</p> <p>...</p> <p>o) exercită alte atribuții necesare bunei organizări și desfășurării a activității Institutului.”.</p>	<p>nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției (Sesizarea nr.21a/2011) Curtea Constituțională se referă la principiile degajate din Hotărârea Curții Europene Busuioc v. Moldova (cererea nr. 61513/00, hotărârea din 21 decembrie 2004):</p> <p>„[...] 52. Una din cerințele care rezultă din expresia „prevăzută de lege” este previzibilitatea măsurii la care se referă. O normă nu poate fi considerată „lege” decât dacă ea este formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă comportamentul său: el sau ea trebuie să poată – în caz de necesitate cu consultanță corespunzătoare – să prevadă, în mod rezonabil, în dependență de circumstanțele cauzei, consecințele care pot să rezulte dintr-o acțiune concretă. Nu este necesar ca acele consecințe să</p>		
--	--	---	---	--	--

			<p>fie previzibile cu certitudine absolută: experiențaraată că acest lucru este nerealizabil. În timp ce certitudinea în lege este foarte dorită, ea poate duce la o rigiditate excesivă, atunci cînd legea trebuie să facă față circumstanțelor care se schimbă. Prin urmare, multe legi sînt inevitabil formulate în termeni care, în măsură mai mare sau mai mică, sunt vagi și a căror interpretare și aplicare este pusă în sarcina practicii (a se vedea, spre exemplu, Rekvenyi v. Ungaria [GC], nr. 25390/94, § 34, ECHR 1999-III). [...]”</p>	
--	--	--	--	--

Concluzii

În concluzia prezentului raport de expertiză, menționăm următoarele:

Proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat de către Ministerul Justiției în vederea realizării Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011 - 2016, adoptată prin Legea nr. 152 din 25 noiembrie 2011, care a prevăzut realizarea unui spectru larg de măsuri orientate spre reformarea Institutului Național al Justiției și eficientizarea activității acestuia.

Amendamentele de modificare și completare, potrivit notei de fundamentare, urmăresc scopul îmbunătățirii activității Institutului Național al Justiției, a organelor sale de conducere, precum și a unor organe facultative (Comisia pentru examenele de absolvire, Comisia pentru examenele de admitere, etc.), sporirea eficienței Institutului prin crearea mecanismului de evaluare a calității cursurilor de instruire predate în cadrul acestuia, sporirea transparenței activității INJ și procesului de luare a deciziilor de către organele de conducere a acestuia. În același timp, proiectul va înlesni: promovarea și implementarea unor criterii de selectare a cadrelor didactice; eficientizarea și creșterea gradului de

profesionalism a judecătorilor și procurorilor în funcție, a personalului sistemului judecătoresc și altor categorii de persoane care activează în cadrul sistemului de justiție; crearea suportului legislativ pentru introducerea și aplicarea metodelor noi de formare continuă a acestora, mecanismelor de evidență a cursurilor la care a participat fiecare subiect al formării continue; crearea premiselor de interacțiune a INJ cu Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor, Colegiul de calificare a procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor în procesul de elaborare a planurilor de formare continuă, etc.

Analiza detaliată a proiectului a reliefat că nu toate aceste obiective vor fi atinse odată cu adoptarea proiectului, or proiectul legii a fost calificat drept compatibil parțial cu prevederile legislației corelative. De asemenea, proiectul nu corespunde întocmai jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, în special în partea ce ține de criteriile de calitate ale legii: accesibilitate și previzibilitate.

Nota informativă este elaborată ținându-se cont parțial de prevederile art. 20 din Legea nr. 780-XIV din 27.12.2001 privind actele legislative. Totuși, aceasta nu conține Tabelul de concordanță privind compatibilitatea proiectului de act legislativ cu legislația comunitară și Declarația de compatibilitate; evaluarea economico-financiară sau eventualele mijloace financiare rezultate din implementarea proiectului de lege care vor aduce cheltuieli bugetului de stat; nu este anexat proiectul de lege de modificare a cadrului legal necesar implementării proiectului de lege în eventualitatea adoptării acestuia.

Privitor la respectarea principiului responsabilizării opinăm că aceasta nu va fi asigurată, deoarece proiectul nu conține prevederi exprese sau tacite, care să permită monitorizarea instituțiilor publice respective, a politicilor elaborate de acestea și nici nu instituie un mecanism pentru luarea în considerare a rezultatelor monitorizării. De asemenea, proiectul nu conține prevederi, care să oblige autoritățile să facă publice rezultatele controalelor acestora.

Prevederile proiectului sunt compatibile normelor constituționale și parțial compatibile legislației naționale corelative.

Eficientizarea și creșterea gradului de profesionalism a judecătorilor și procurorilor în funcție, a personalului sistemului judecătoresc și a altor categorii de persoane care activează în cadrul sistemului de justiție va avea un impact pozitiv asupra calității actului de justiție și, respectiv, asupra respectării drepturilor omului.